

Відмінювання числівників (дробових та порядкових).

Вживання числівників на позначення часу.

Систематизація знань про числівник.

Прочитайте текст. Числа запишіть прописом, поставивши числівники в необхідному відмінку (відмінок зазначте поряд).

Заздрість у соцмережах

У цьому дослідженні взяли участь понад 600 _____дорослих, а провели його науковці Мічиганського університету. Не менше 200 _____ осіб повідомило, що соцмережі викликають у них переважно розчарування, причиною якого є заздрість. Викликає її невтішне зіставлення свого життя з життям інших людей і, насамперед, це стосується фотографій з подорожами.

Однак, на думку вчених, заздрість не обов'язково є деструктивною емоцією. Вона часто змушує нас працювати наполегливіше. Під час експерименту дослідники показали 380 _____ студентам фотографії й дописи із соцмереж «Фейсбук» і «Твіттер», що зазвичай викликають заздрість: повідомлення про купівлю коштовних товарів, подорожі та заручини. Проте почуття, які вони викликали у 258 _____ опитаних, науковці назвали «доброякісною заздрістю», тобто такою, що надихає на власні досягнення(Д. Браун).

Відмінювання дробових числівників

Дробові числівники складаються з двох частин. Перша частина називає чисельник дробу і є кількісним числівником. Друга частина називає знаменник дробу і є порядковим числівником.

При відмінюванні дробових числівників змінюються всі складові частини: перша частина (чисельник) відмінюється як числівник, що означає ціле число; друга частина відмінюється як прикметник у множині. Іменник при дробових числівниках виступає в родовому відмінку: *п'ять сьомих метр*.

Н.	<i>одна друга</i>	<i>дві сьомих</i>	<i>п'ять третіх</i>
Р.	<i>однієї другої</i>	<i>двох сьомих</i>	<i>п'яти третіх</i>
Д.	<i>одній другій</i>	<i>двом сьомим</i>	<i>п'яти третім</i>
З.	<i>одну другу</i>	<i>дві сьомих</i>	<i>п'ять третіх</i>
О.	<i>однією другою</i>	<i>двома сьомими</i>	<i>п'ятьма третіми</i>
М.	<i>на одній другій</i>	<i>на двох сьомих</i>	<i>на п'яти третіх</i>

❖ Провідмініуйте числівники $\frac{2}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{11}{12}$.

Н.в.			
Р.в.			
Д.в.			
З.в.			
О.в.			
М.в.			

Н.	<i>дев'ять цілих і чотири п'ятих</i>
Р.	<i>дев'яти (дев'ятьох) цілих і чотирьох п'ятих</i>
Д.	<i>дев'яти (дев'ятьом) цілим і чотирьом п'ятим</i>
З.	<i>дев'ять (дев'ятьох) цілих і чотири (чотирьох) п'ятих</i>
О.	<i>дев'ятьма (дев'ятьома) цілими і чотирма п'ятими</i>
М.	<i>на дев'яти (дев'ятьох) цілих і чотирьох п'ятих</i>

❖ Провідмініуйте словосполучення «**15 $\frac{3}{4}$ %**».

Н.в.	
Р.в.	
Д.в.	
З.в.	
О.в.	
М.в.	

Відмініювання порядкових числівників

Спробуйте провідмінювати числівники «п'ятий», «двадцять п'ятий», «триста двадцять п'ятий»... Яке слово змінюється при відмінюванні?

У складених порядкових числівниках відмінюється тільки останнє слово.

Н.	<i>дев'ятсот вісімдесят третій</i>	<i>дві тисячі шостий</i>
Р.	<i>дев'ятсот вісімдесят третього</i>	<i>дві тисячі шостого</i>
Д.	<i>дев'ятсот вісімдесят третьому</i>	<i>дві тисячі шостому</i>
З.	<i>дев'ятсот вісімдесят третій (третього)</i>	<i>дві тисячі шостий (шостого)</i>
О.	<i>дев'ятсот вісімдесят третім</i>	<i>дві тисячі шостим</i>
М.	<i>на дев'ятсот вісімдесят третьому (третім)</i>	<i>на дві тисячі шостому (шостім)</i>

Провідмінюйте словосполучення «2020 рік». Прослідкуйте за зміною числівника.

Н.в.	
Р.в.	
Д.в.	
З.в.	
О.в.	
М.в.	

Порядкові числівники, що закінчуються на **-сотий, -тисячний, -мільйонний, -мільярдний**, пишемо одним словом: **восьмисотий, п'ятитисячний, сорокамільйонний, трьохмільярдний**.

❖ *Запишіть прописом порядкові числівники:*

2000-й

500-й

30000-й

6000000-й

70-й

❖ *Запишіть прописом ювілейні дати.*

Запам'ятайте: числівник + річчя – пишемо РАЗОМ !

Наприклад: сорок + річчя – сорокаріччя.

40+річчя –

120+річчя –

150+річчя –

300+річчя –

85+річчя –

7+річчя –

450+річчя –

Уживання числівників на позначення часу і дат

Позначення часу

Для позначення **годин** використовують **порядкові** числівники (*котра година?*), а для позначення **хвилин** — **кількісні** (*скільки хвилин?*).

Для позначення часу використовують офіційні й розмовні форми.

Офіційні форми. Спочатку називають години, а потім хвилини, наприклад: *сімнадцять година десять хвилин* або *сімнадцять десять*.

Відповідаючи на запитання *коли?*, використовують прийменник **о (об)**: *о сьомій годині двадцять хвилин, об одинадцятій тридцять*.

Розмовні форми. Спочатку називають хвилини, а потім години.

Якщо хвилинна стрілка — у правій частині циферблата, то треба використовувати прийменники **на** або **по**: *десять на шосту* або *десять по п'ятій*.

Двадцять
хвилин на
п'яту

Двадцять
хвилин по
четвертій

Шістнадцять
година
двадцять
хвилин

Шістнадцять
двадцять

Як сказати про час?

16:20

Якщо хвилинна стрілка — у лівій частині циферблата, то треба використовувати прийменники *за* або *до*: *за п'ятнадцять восьма* або *п'ятнадцять до восьмої* (за чверть восьма або чверть до восьмої).

Як сказати про час?

18:50

Вісімнадцята
година п'ятдесят
хвилин

Десять до сьомої

Вісімнадцята
п'ятдесят

За десять сьома

❖ Скажіть про час, використовуючи прийменник **ЗА**

13:40

19:45

21:55

❖ Скажіть про час, використовуючи прийменник **ПО**

17:10

15:15

20:05

Якщо хвилинна стрілка вказує на тридцять хвилин, то використовують прийменник *на*: *тридцять хвилин на шосту* або *пів на шосту*.

На позначення часу уникайте прийменників *без* і *після*: не *без десяти шість*, а *за десять шоста*; не *п'ять після восьми*, а *п'ять по восьмій*.

Граматично правильна відповідь на запитання «Котра година?» —

- А рівно двадцять одна година
- Б за десять хвилин сімнадцять
- В п'ятнадцять хвилин першої
- Г двадцять хвилин по п'ятій

Порушено граматичну норму на позначення часу в рядку

- А шоста десять
- Б десять хвилин шостої
- В за десять хвилин шоста
- Г десять хвилин по п'ятій

Позначення дат

Для позначення дат використовують порядкові числівники: *десяте березня дві тисячі вісімнадцятого року; двадцять третє жовтня тисяча дев'ятсот сорок четвертого року*. Називаючи дату, традиційно опускають слова *число й місяця*: *десяте березня* утворено від *десяте число місяця березня; двадцять третє жовтня* — від *двадцять третє число місяця жовтня*.

В офіційно-діловому стилі (у документах) для позначення дат використовують цифри, відділяючи день, місяць і рік крапкою: *10.03.2018; 23.10.1944*.

❖ *Відредагуйте речення.*

Сьогодні сьоме люте — моє день народження.

Зараз три години дня.

За сорок хвилин, тобто без двадцяти чотири, за мною заїде тато.

І знаєте, куди мене повезе? До салону краси.

У двадцять хвилин шостої він мене забере й відвезе до кав'ярні, у якій відмітимо мої іменини.

У пів сьомої прийдуть друзі.

Плануємо святкувати до десяти.

Довше батьки не дозволяють. На жаль.